

Jarosław Makowski
Kościół zamkniętych drzwi

Bianka Siwińska
Dziewczyny na politechnikach

TRZEJ KRÓLOWIE I ZARAZA

DAJEMY
DZIECIOM
SIŁĘ

COVID-19

Zakrywaj usta!

Ale nie milcz,
gdy widzisz **przemoc!**

Konsekwencje epidemii COVID-19 związane z przemocą i wykorzystywaniem seksualnym uderzają przede wszystkim w dzieci. Uwięzione w jednym domu ze sprawcą, nie mogą liczyć na niczyją pomoc. W Centrach Pomocy Dzieciom Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę krzywdzone i wykorzystywane seksualnie dzieci otrzymują bezpłatną pomoc.

Nie bądź obojętny!
Zadzwoń pod

112

CYTATY

MARTA LEMPART,

liderka Strajku Kobiet

Możemy mieć tysiące ognisk protestu, nie tylko same protesty. I będziemy je mieć.
„Rzeczpospolita”

PROF. JAROSŁAW FLIS,

socjolog

Wraz z końcem pandemii powróci ostrożne myślenie o tym, jak uczynić świat oswojonym.
„Tygodnik Powszechny”

PROF. MONIKA PŁATEK,

prawniczka

Małżeństwo jest instytucją chybioną, podporządkowaną nie ludziom, ale władzy.
„Zdanie”

KAROL OKRASA,

kucharz, prowadzący program w TVP

Trudno Polakom zabrać solniczki ze stołu, choć sól jest protezą smaku.
„Dziennik Gazeta Prawna”

MÓJ PRZEGLĄD

Jerzy Domański

Politycy, najślabsze ogniwo

Powrotu do normalności. Tego sobie życzyliśmy najczęściej. Żeby w nowym roku było, jak było. Nie będzie. Świat po pandemii, żeby nie popaść w podobne kłopoty, musi zamontować nowe bezpieczniki. A wcześniej zrobić uczciwą analizę przyczyn, które doprowadziły wszystkie państwa do bezradności. Ta bezsilność i początkowa panika muszą być zapamiętane. Bo podobne lub jeszcze gorsze epidemie przed nami.

Tym razem nadzwyczajna mobilizacja i tempo, w jakim wynaleziono i wyprodukowano szczepionki, pokazują, jak wielki jest potencjał krajów najbardziej rozwiniętych. Zaszczepienie w ciągu roku miliardów ludzi na wszystkich kontynentach będzie największym przedsięwzięciem logistycznym w dziejach. Pionierskim, jeśli chodzi o skalę.

Starsi Polacy pamiętają epidemię czarnej ospy we Wrocławiu w 1963 r. Ówczesne władze potrafiły przygotować i sprawnie przeprowadzić szczepienie 8 mln ludzi. Jeszcze żyją ci, którzy to gigantyczne przedsięwzięcie organizowali. Ale wątpię, by sztab Morawieckiego korzystał z ich wiedzy.

O efektach rozpoczętej akcji szczepionkowej zadecydują przewidywanie zagrożeń, dobra komunikacja władz z całą służbą zdrowia, partnerska współpraca z samorządami i zaufanie społeczne.

Najślabszym ogniwem tej gigantycznej operacji są niestety ci, którzy mają największą władzę, czyli politycy. Mimo braku kompetencji dostali od nas prawo rozstrzygania nawet w sprawach, o których nie mają zielonego pojęcia. Pandemia do spodu obnażyła ich słabość.

Tę epidemię jeszcze większość ludzi przeżyje. Ale nowych zagrożeń bez zmiany systemu możemy nie przetrwać.

Jeśli nie znajdziemy sposobu, by w zarządzanie państwem wmontować niezależne instytucje, przedstawicielstwa organizacji pozarządowych i ekspertów, sami będziemy sobie winni. Bo te pożądane i logiczne zmiany trzeba wywalczyć. W systemie partyjnym, którakolwiek partia by rządziła, nikt nie ustąpi nawet na krok. Bardziej demokratyczne i lewicowe mogą ustąpić o kroczek. Ale to już nie wystarczy. Świat jest zbyt skomplikowany, by stery powierzać partiom politycznym.

Zostawmy politykom to, co im wychodzi najlepiej. Premierowi Morawieckiemu najlepiej wychodzi witanie na lotniskach maseczek bez certyfikatów i kartonów ze szczepionkami. No i konferencje prasowe z obietnicami. Złe zapamiętamy miniony rok. Chaos i rzucanie pustych obietnic to drugie imię tej władzy. A prawie 30 tys. zmarłych na COVID-19 i dziesiątki tysięcy osób, które utraciły zdrowie, to czarny bilans minionego roku.

Dziękujemy

Dziękujemy wszystkim partnerom, którzy w tym wyjątkowo trudnym roku dołożyli szczególnych starań, aby PRZEGLĄD i wydawane przez nas książki trafiły do Czytelników.

Pozdrawiamy pracowników drukarni Quad/Graphics Europe z Wyszkowa i drukarni ALKOR Jarosław Kaczmarek, a także kolporterów – firmy Kolporter, RUCH, Garmond, LTR, PolPerfect i GLM. Dziękujemy Poczcie Polskiej, kurierom InPostu oraz sprzedawcom sklepów i sieciom handlowym, mającym w ofercie PRZEGLĄD.

Zespół PRZEGLĄDU

BĄKOWSKI

W NUMERZE

KRAJ

- 8 Sądny rok Kościoła**
Pożegnanie z Kościołem autorytarnym
- 12 Dziewczyny na politechnikach**
– rozmowa z dr Bianką Sivińską
- 15 Kogo z polityków dobrze zapamiętamy po roku 2020?**
- 16 Pandemiczne szusowanie, zagrożone ratowanie**
Za mało ratowników narciarskich
- 19 Z ulicy na Loomio**
Strajk Kobiet na platformie internetowej

HISTORIA

- 20 Czarna ospa we Wrocławiu**
Jak zaszczepiono 8 mln ludzi

ZAGRANICA

- 24 Autokrata czy autoparodia?**
Ocena prezydentury Trumpa
- 28 Placek a duma narodowa**
Na ile pizza jest włoska
- 30 Hiszpańska marihuana zalewa Europę**
Sposób na dorobienie
- 50 Skandal w Komitecie Noblowskim**
Seksualne nadużycia współpracownika Akademii Szwedzkiej

NAUKA

- 32 Zagadki pustyni**
– rozmowa z prof. Romualdem Schildem
- 36 Osiem najbardziej emocjonujących osiągnięć naukowych 2020 roku**

KULTURA

- 40 Sztuka w blasku pieniędzy**
– rozmowa z Januszem Miliszkiwiczem
- 44 Wychowany na Lemie**
Cixin Liu zmienia fantastykę
- 47 Culturalia**
- 48 Młodzi artyści, którzy już się liczą na rynku sztuki**
- 66 Utopia. Ukryte terapie**

PSYCHOLOGIA

- 54 Sesje gadania**
Wojna w Wietnamie a PTSD

EKOLOGIA

- 58 Nic, co ludzkie, nie jest naturze obce**
Seks zwierząt

FELIETONY I KOMENTARZE

- 3 Jerzy Domański**
Politycy, najstabsze ogniwo
- 23 Jan Widacki**
Covid wymiaru sprawiedliwości
- 27 Andrzej Romanowski**
Kwarantanna narodowa
- 35 Roman Kurkiewicz**
Politykom powiedzieć: sprawdzam
- 39 Tomasz Jastrun**
Garść słów
- 43 Wojciech Kuczok**
Przedatowani

28
ZAGRANICA

PLACEK A DUMA NARODOWA

Na ile pizza jest włoska

48

KULTURA

MŁODZI ARTYŚCI,
KTÓRZY JUŻ SIĘ
LICZĄ NA RYNKU
SZTUKI

58
EKOLOGIA

NIC, CO LUDZKIE,
NIE JEST NATURZE OBCE

Seks zwierząt

Projekt okładki: Iza Mierzejewska

FOT. MAREK KUWAK/REPORTER, MICHAŁ WOŹNIAK/EAST NEWS,
KRZYSZTOF ŻUCZKOWSKI

PYTANIE TYGODNIA | Dlaczego tak dużo lekarzy i pielęgniarek nie chce się szczepić na COVID-19?

KAJA FILACZYŃSKA,
specjalistka endokrynologii,
działaczka Razem

W Legnicy, w moim lokalnym szpitalu, chęć zaszczepienia się wyraziło ponad 70% pracowników, podobnie jest w innych placówkach w regionie, dlatego mam nadzieję, że dane dla całej Polski są już nieaktualne. Pamiętajmy jednocześnie, że przedstawiciele i przedstawicielki zawodów medycznych są częścią społeczeństwa, a w nim szeroko rozpowszechniona jest propaganda antyszczepionkowa, na którą przeznaczane są bardzo duże środki. Dlatego w ostatnich tygodniach tak bardzo brakowało mi intensywnych działań edukacyjnych ze strony rządu, nastawionych na rozwiewanie pojawiających się obaw, takich jak błędne przesłanie, że bezpieczeństwo stosowania szczepionek na COVID-19 nie zostało wystarczająco skrupulatnie przebadane. Liczę, że gdy ludzie zobaczą, że nie ma czego się bać, wszystkie grupy społeczne będą zgłaszać się masowo do programu szczepień, dzięki czemu uda nam się uzyskać odporność zbiorową.

DR KRZYSZTOF PUCHALSKI,
socjolog zdrowia i medycyny,
Instytut Medycyny Pracy

Przedstawiciele zawodów medycznych w większości nie są ekspertami od szczepionek, za to podlegają tym samym warunkowaniom co reszta społeczeństwa, a ono niechętnie poddaje się dobrowolnym szczepieniom. Na grype szczepi się kilka procent obywateli, a wśród lekarzy ten odsetek jest podobny. Dlatego należy szukać przyczyn, które dotyczą ogółu Polaków. Wskazałbym tutaj zwłaszcza nieudolną politykę informacyjną rządu. Oficjalne komunikaty często sobie przeczą, zalecenia są narzucane bez przedstawiania przekonujących uzasadnień, wiele jest propagandy sukcesu, a na niektóre pytania, np. czy warto szczepić ozdrowieńców, nie doczekaliśmy się odpowiedzi. Naturalną reakcją wobec takiego poziomu niepewności jest wyczekiwanie. Nie wrzucamy do jednego worka przeciwników szczepień i osób, które domagają się dodatkowych informacji czy wolą najpierw zobaczyć, jak częste będą skutki uboczne wśród zaszczepionych.

DR MICHAŁ ZABDYR-JAMRÓZ,
analityk polityk zdrowotnych,
Instytut Zdrowia Publicznego
Collegium Medicum UJ

To nie jest nowe zjawisko. Podobne postawy personelu medycznego zaobserwowano m.in. w odniesieniu do szczepień na grype. Z międzynarodowych badań wynika, że powody są zblżone: niepełna wiedza na temat szczepionek i brak zaufania do związanych z nimi instytucji, w szczególności firm farmaceutycznych. Częściej nie szczepią się i wyrażają sceptyczne opinie pielęgniarki i personel pomocniczy, a także lekarze niemający kontaktu z chorobami, którym szczepienia zapobiegają. W związku z tym jako uniwersalną metodę radzenia sobie z tym zjawiskiem badacze wskazują doształcanie personelu na temat szczepień ochronnych. Te działania jednak mogą być niewystarczające, co zależy od lokalnego kontekstu. Rekomendowane jest więc także odnośnienie się do tego, co w danym kraju i konkretnej sytuacji jest przyczyną nieufności wobec podmiotów odpowiedzialnych za szczepienia.